

FINANCIJE ZA SVAKOGA

financijskom edukacijom
do boljeg života u svim
krajevima Hrvatske

14. 02. 2018.

FINANCIJSKOM
EDUKACIJOM
DO BOLJEG
ŽIVOTA U
MIROVINI

NATIVE AD STUDIO
www.nativeadstudio.com

HANZA MEDIA

UMFO
Upravljanje imovinom i osiguranje
Upravljanje imovinom i osiguranje

Sveučilište u Zagrebu
Ekonomski fakultet

Doc.dr.sc.Andrea Lučić

Doc.dr.sc.Dajana Barbić

Sadržaj

1

0 nama

2

0 projektu Financije
za svakoga

3

0 istraživanju

4

0 rezultatima

5

Zaključak

1.

nama

Dr.sc Dajana Barbić

Ostvarenje financijskog uspjeha je maraton, ne sprint. Disciplina je ključni sastojak!"

Dr.sc Andrea Lučić

Mudra osoba promišlja o novcu i potrošnji glavom, a ne srcem - racionalne potrošačke odluke i odgovornost uvijek nas vode do financijskog uspjeha!"

- Doktorirale u području financijske pismenosti i uspješnosti upravljanja osobnim financijama / održivog marketinga i odgovornog potrošačkog ponašanja
- Autorice jedinog odobrenog materijala za podučavanje financijske pismenosti u Hrvatskoj; srednjoškolskog udžbenika „Moj novac, moja budućnost“ o
- Autorice Vodiča o osobnim financijama za građane „Pametno sa svojim novcem“
- Istraživačice na projektu bilateralne suradnje RH I RS „Financijska pismenost i socijalizacija djece kao potrošača“
- Voditeljice organizacijskog odbora obilježavanja mjeseca financijske pismenosti „Isplati se znati“
- Autorice materijala „Isplati se znati“ i radionica o financijskoj pismenosti ciljanim srednjim školama, studentima te mladim profesionalcima
- Voditeljice radionica za financijsko opismenjavanje profesora srednjih škola u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje
- Predavačice i autorice preko 50 radionica o financijskoj pismenosti

2.

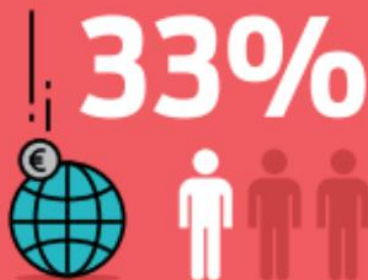
**O projektu
„Financije za svakoga”**

FINANCIJE ZA SVAKOG — FINANCIJSKOM EDUKACIJOM DO BOLJEG ŽIVOTA U MIROVINI

- Istraživački projekt „Financijskom edukacijom do boljeg života u mirovini” proveden je za potrebe UMFO (Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava) u organizacije Hanza media i Ekonomskog fakulteta Zagreb.
- Projekt je realiziran posredstvom kvantitativnog istraživanja metodom ankete na uzorku sudionika različitih dobnih skupina.
- Istraživanje je provedeno u 7 hrvatskih gradova u periodu listopad - prosinac 2017.

U ovom istraživačkom izvještaju prezentirani su rezultati istraživanja provedenog na uzorku koji su činili sudionici radionica „Financije za svakoga”

Motivacija

ljudi u svijetu je
financijski pismeno

(jedna od tri osobe
točno je odgovorila na
tri od četiri pitanja
financijske pismenosti)

35%
muškaraca

44%

Hrvata je
financijski pismeno

30%
žena

Motivacija

Najnižu razinu financijskog znanja imaju:

- mlađi od 19 i stariji od 70
- osnovnog obrazovanja
- iz Hrvatskog primorja i Dalmacije

Istraživanje pokazalo:

- 30% građana u Hrvatskoj živi za danas ne misleći na budućnost,
- 28% građana radije troši novac danas umjesto da dugoročno štedi,
- 50% građana smatra kako novac postoji da bi se trošio. Uz navedene stavove prema štednji i novcu, iznimno je teško planirati i ostvariti štednju.

5 najčešćih pogreški građana u upravljanju novcem

1. Nepostojanje budžeta
2. Nekontrolirano korištenje “dopuštenog minusa”
3. Život na kredit i minimalna otplata revolving kredita
4. Nepostojanje štednje za crne dane
5. Iracionalno, impulzivno potrošačko ponašanje

HRVATSKA NARODNA BANKA

 HANFA

Ipsos Public Affairs

Koncept projekta

UKLUČITE SE: _____

Čini vam se da vam
novac prolazi kroz ruke?

Ne znate kako odrediti
prioritete u potrošnji?

Želite znati kako
planirati štednju?

NAUČIT ĆETE: _____

Kako izraditi
osobni proračun

Kako osigurati
financijsku budućnost

Kako biti
odgovoran potrošač

Koncept projekta

Riječ je o radionicama koje na interaktivan i zanimljiv način

- upoznaju pojedince s osnovama planiranja mirovine,
- zaštite prava potrošača,
- odgovornoj potrošnji,
- vođenju osobnog proračuna,
- planiranju štednje

Osim što su radionice usmjerene ka podizanju opće razine informiranosti, financijskih znanja i vještina građana, na radionicama se također radi na

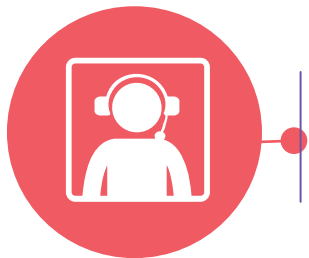
- raskrinkavanju financijskih mitova,
- čestih financijskih pogreški te
- izgradnji pozitivnog i odgovornog stava prema novcu i potrošnji općenito.

3.

○ Istraživanju

Ciljevi istraživanja, metodologija i uzorak

Metoda:

Eksperimentalna - Intervencija radionicom uz korištenje instrumenta anketnog upitnika

Uzorak: Polaznici radionica
Veličina uzorka : $N = 128$
(broj polaznika radionice = 350)

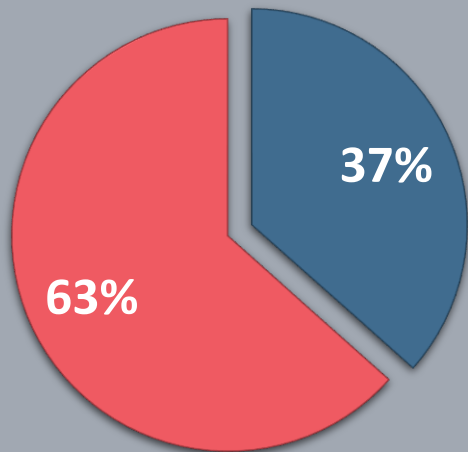
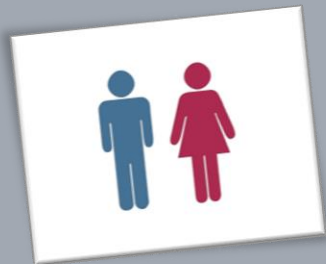
Primarna svrha ovog istraživanja bila je utvrditi je li radionica financijske pismenosti utjecala na znanje i stavove polaznika o novcu, štednji, osiguranju mirovine i generalno odgovornom financijskom ponašanju.

Osim znanja, ispitanike se testiralo u kontekstu njihovih stavova, bihevioralne kontrole te procesa odlučivanja.

Shodno navedenom postavljeni su sljedeći specifični ciljevi:

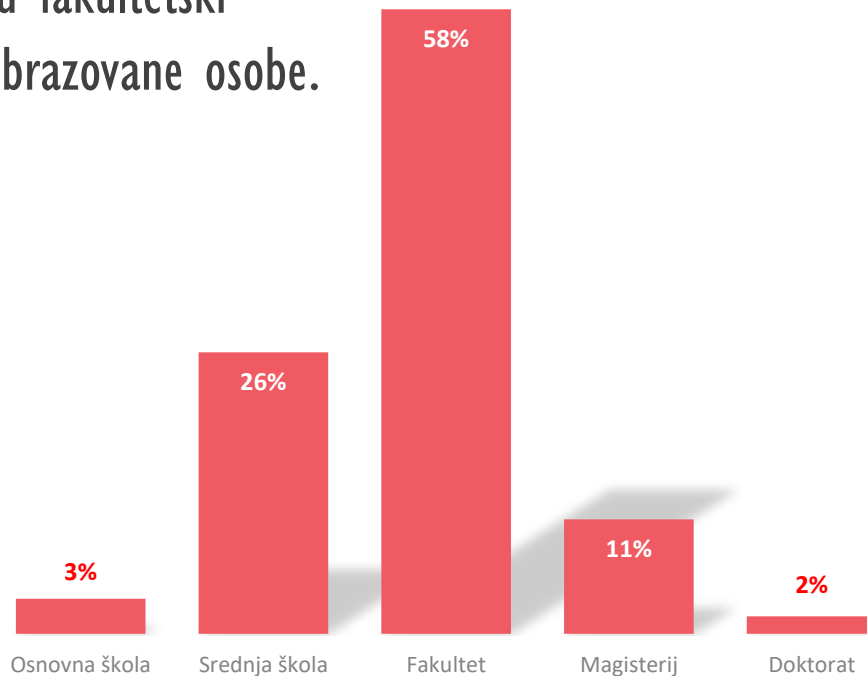
- Utvrditi financijsko znanje prije i poslije održane edukacije;
- Utvrditi stavove o informiranosti o mirovinskoj štednji prije i poslije održane edukacije;
- Utvrditi trenutne stavove o financijskoj budućnosti i upravljanju osobnim financijama;
- Utvrditi trenutnu razinu bihevioralne kontrole;
- Utvrditi trenutno financijsko ponašanje i planiranje mirovine;
- Utvrditi karakteristike ispitanika s nižom/višom razinom financijske pismenosti.

Opis uzorka

■ Muškaraca ■ Žena

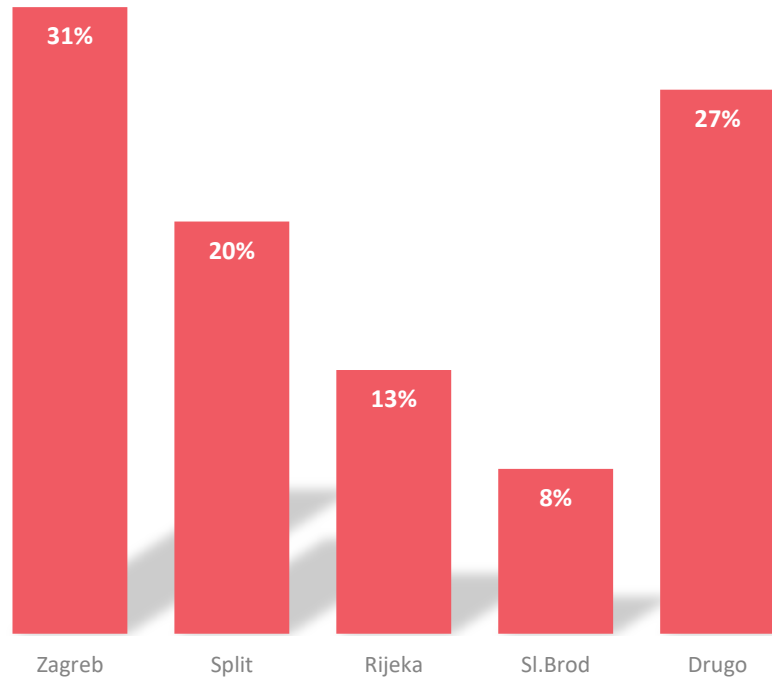
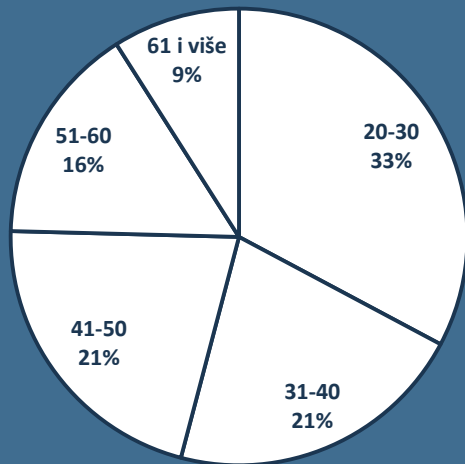
Najveći dio ispitanika su fakultetski obrazovane osobe.

Opis uzorka

Više od polovice ispitanika je mlađe od 40 te dolazi iz većih gradova.

STAROST ISPITANIKA

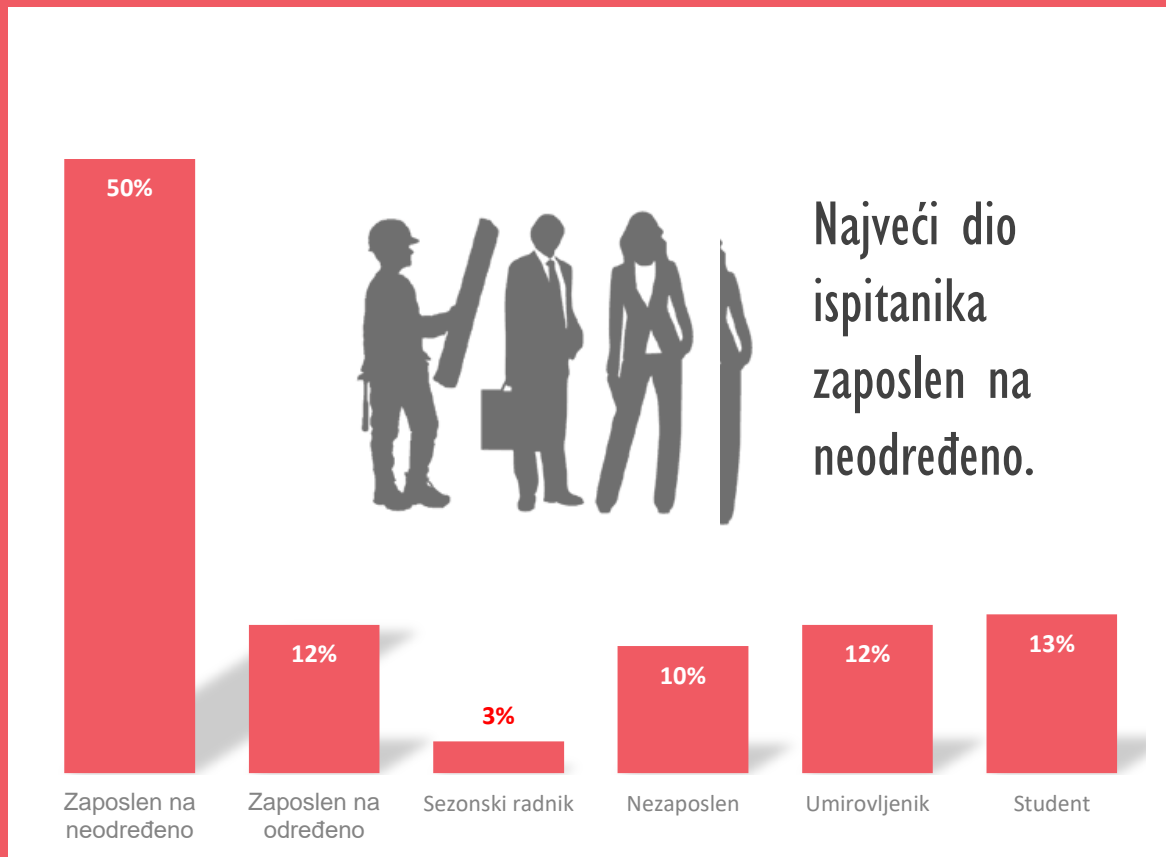

Opis

uzorka

Prosječni neto
dohodak
kućanstva iznosi
12.612,76
kuna

Kućanstvo
svakog
ispitanika ima u
prosjeku 3
člana

4.

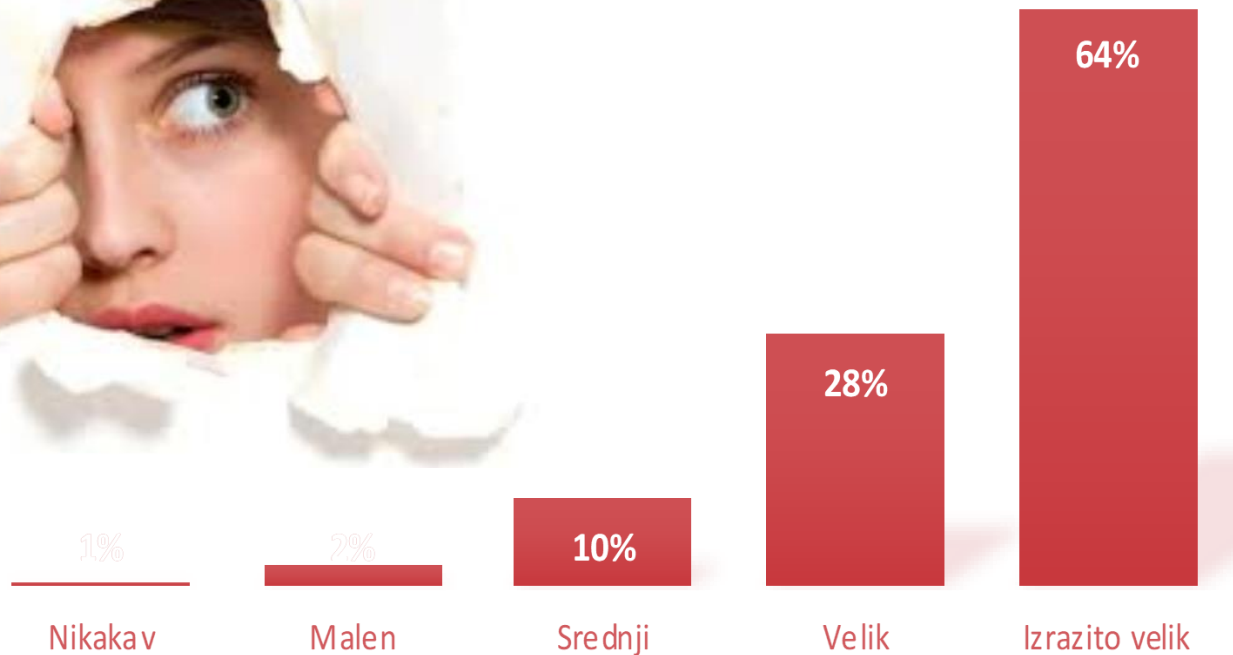
○ rezultatima

INTERES I PROCJENA VLASTITOG ZNANJA

Analiza Interesa i procjene vlastitog znanja

Najveći dio ispitanika iskazao je izrazito velik interes za teme iz područja osobnih financija.

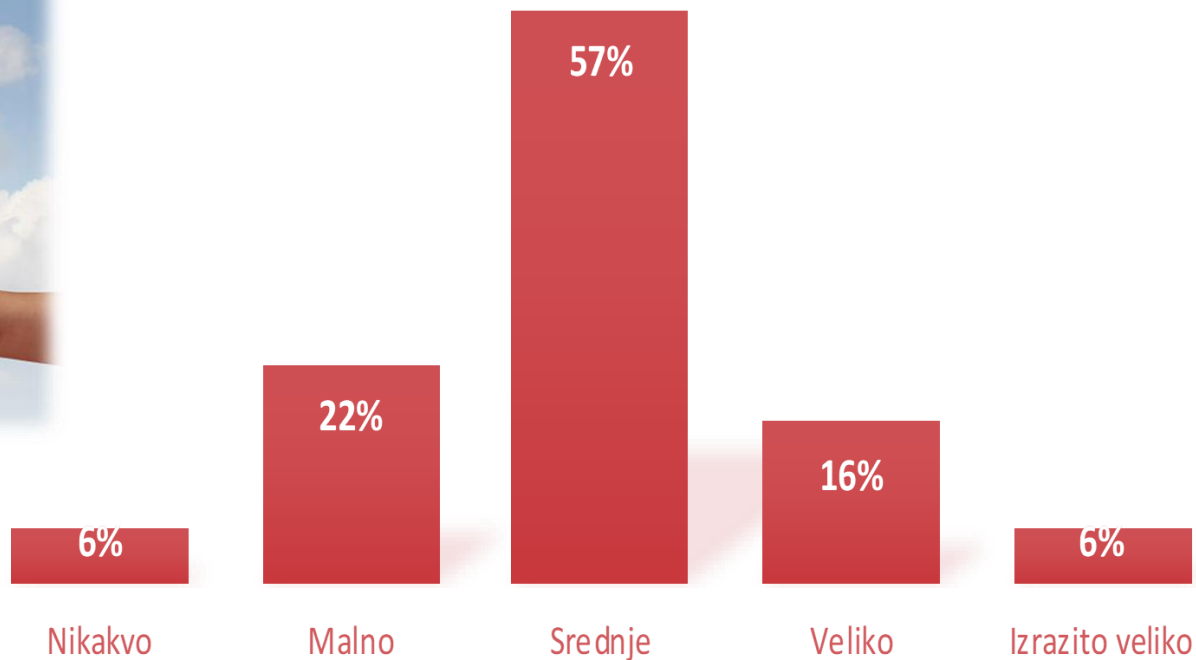
Interes

Analiza Interesa i procjene vlastitog znanja

Najveći dio ispitanika ocijenilo je vlastito znanje kao „srednje”.

Procjena vlastitog znanja

FINANCIJSKO ZNANJE I STAVOVI PREMA INFORMIRANOSTI O MIROVINSKOJ ŠTEDNJI

Financijsko znanje

Predtest

Ako je godišnja kamatna stopa na štednju 1%, a godišnja inflacija 2%, nakon godinu dana imat ćete realno više novca nego danas.

Hipotekarni kredit s rokom otplate 15 godina, obično ima veće otplatne rate nego hipotekarni kredit s rokom otplate 30 godina, ali ukupna kamata otplaćena za vrijeme trajanja kredita na 15 godina bit će manja nego kamata plaćena kod kredita na 30 godina.

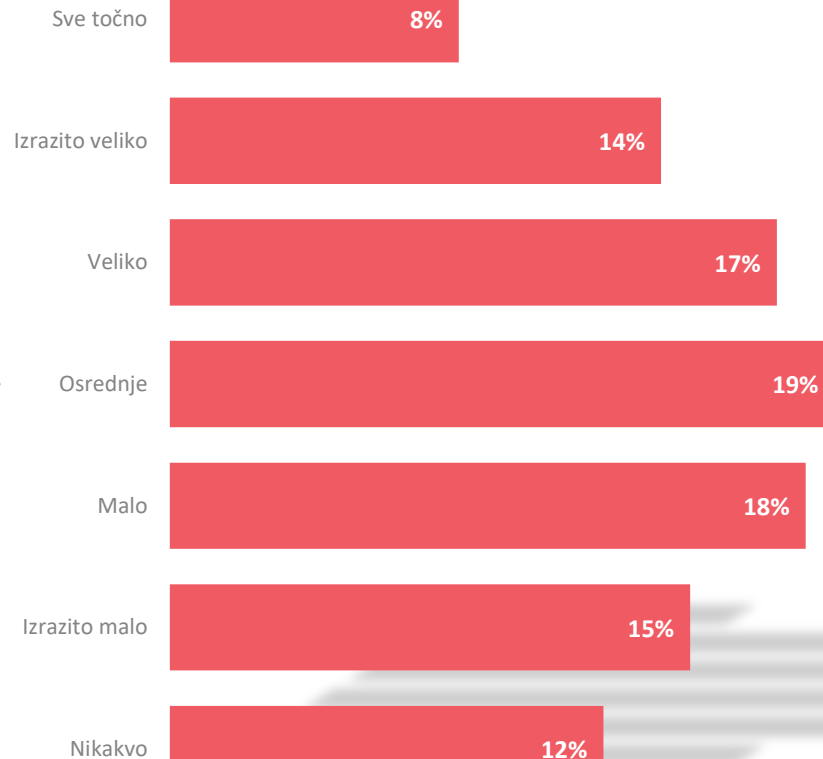
Obveznice su rizičnije od dionica.

Posttest

Kod kredita uz varijabilnu kamatnu stopu, porastom kamatne stope, povećat će se i iznos glavnice.

Investiranjem sredstava u vrijednosne papire različitih dioničkih društava i drugih pravnih osoba, ulagač povećava svoj rizik od gubitka.

Ako je kupovni devizni tečaj 5, a prodajni devizni tečaj 6, pri kupnji 10 švicarskih franaka, dat ćete 50kn.

Financijsko znanje prije i poslije radionice

Znanje sudionika je statistički značajno veće **NAKON** održane radionice u odnosu na znanje **PRIJE** održane radionice.

Znanje	Zbroj kvadrata	F vrijednost
Između grupa	8,685	3,170**
Unutar grupa	115,972	
Ukupno	124,656	

Stav prema informiranosti o mirovinskoj štednji prije i poslije radionice

Dobro sam informiran o štedno-ulagačkim proizvodima namijenjenim za mirovinsku štednju.

Dobro sam informiran o dobrovoljnoj mirovinskoj štednji.

Dobro sam informiran o stanju u mirovinskom sustavu.

Stavovi o informiranosti o mirovinskoj štednji sudionika radionice su statistički značajno veće NAKON održane radionice u odnosu na znanje PRIJE održane radionice.

Znanje	Zbroj kvadrata	F vrijednost
Između grupa	63,042	1,629**
Unutar grupa	199,591	
Ukupno	262,634	

FINANCIJSKI STAVOVI I BIHEVIORALNA KONTROLA

Financijski stavovi i bihevioralna kontrola

Osim znanja i stavova prema informiranosti o mirovinskoj štednji, ispitanike se testiralo u kontekstu njihovih općenitih financijskih stavova i bihevioralne kontrole.

FINANCIJSKI STAV	
Smatram se kvalificiranim/om za upravljanje vlastitom financijskom situacijom i donošenje financijskih odluka.	44%
Smatram da je izuzetno važno kreirati financijski plan za budućnost.	93%
Smatram da je izuzetno važno pridržavati se vlastitog financijskog budžeta.	94%
BIHEVIORALNA KONTROLA	
Moja financijska situacija ovisi posve o meni.	58%
Posjedujem sredstva i resurse potrebne za financijski uspjeh.	54%
Slobodan/na sam odabrati način na koji donosim vlastite financijske odluke.	82%

Financijski stavovi i bihevioralna kontrola

Samo 44% ispitanika smatra se kvalificiranim donositi financijske odluke iako istovremeno velika većina smatra kreiranje financijskog plana i budžetiranje izrazito važnim

Većina percipira slobodu donošenja odluka; 58% ispitanika smatra da njihova financijska situacija ovisi o njima te ih gotovo jednako toliko smatra da imaju potrebne resurse za financijski uspjeh

FINANCIJSKO PONAŠANJE I PLANIRANJE MIROVINE

Financijsko ponašanje

PONAŠANJE	
Živim u skladu sa svojim financijskim mogućnostima.	67%
Uredno podmirujem svoje mjesečne financijske obveze prije ili na dan roka dospijeca.	77%
Nastojim predvidjeti i planirati buduće financijske primitke i izdatke.	64%
Prilikom svakodnevne kupnje potrošnih dobara donosim racionalne odluke (informiram se) koje su u skladu s mojim financijskim mogućnostima.	61%
Trudim se što bolje informirati i obrazovati o načinima uspješnog upravljanja osobnim financijama.	61%
Prilikom kupnje nekog predmeta, uvijek prvo pomislim o tome mogu li si ga priuštiti.	71%

Na sva pitanja vezana za odgovorno financijsko ponašanje čak više od 60% ispitanika je odgovorilo potvrdno.

67% ispitanika živi u skladu sa svojim mogućnostima

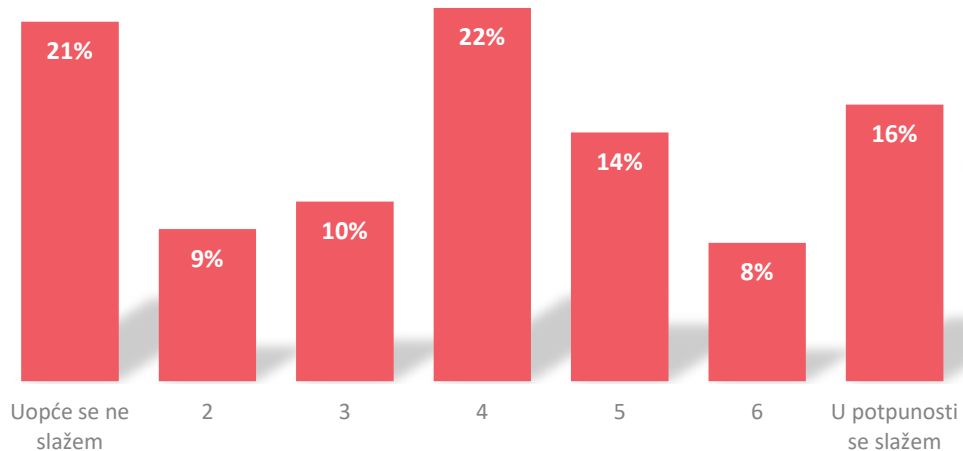
77% uredno podmiruju obveze

Planiranje mirovine

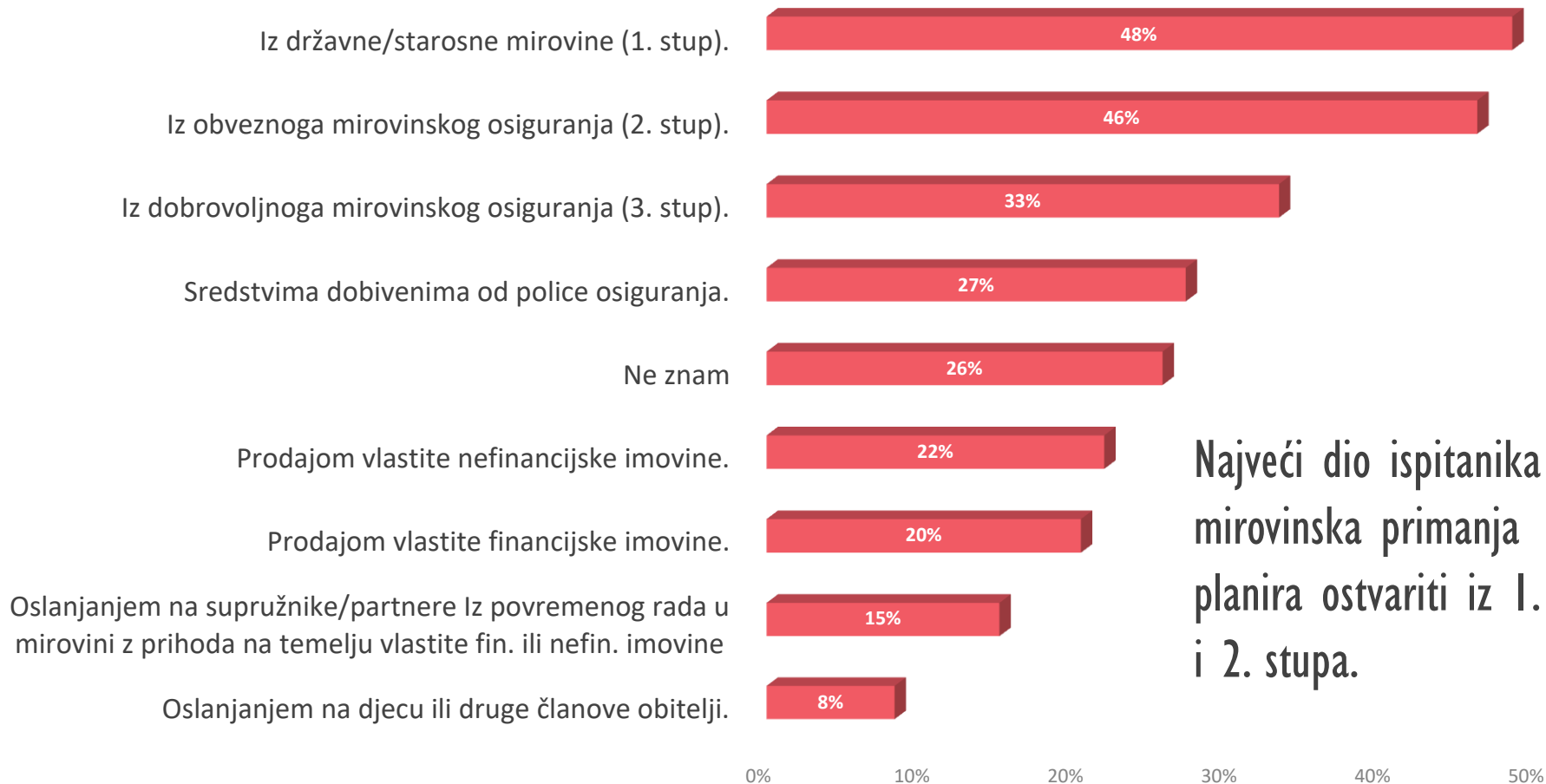
Gotovo polovina ispitanika nema ni okvirni plan za financiranje mirovine.

Imam barem okvirni plan za financiranje
mirovine

Planiranje mirovine

Mirovinska primanja planiram ostvariti:

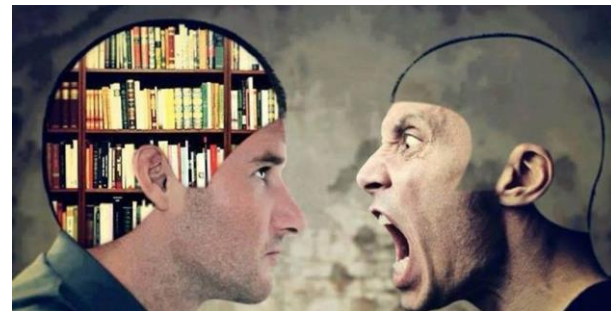
Najveći dio ispitanika mirovinska primanja planira ostvariti iz 1. i 2. stupa.

RAZLIKE U RAZINI FINANCIJSKE PISMENOSTI PREMA OBILJEŽJIMA ISPITANIKA

Financijska pismenost ispitanika

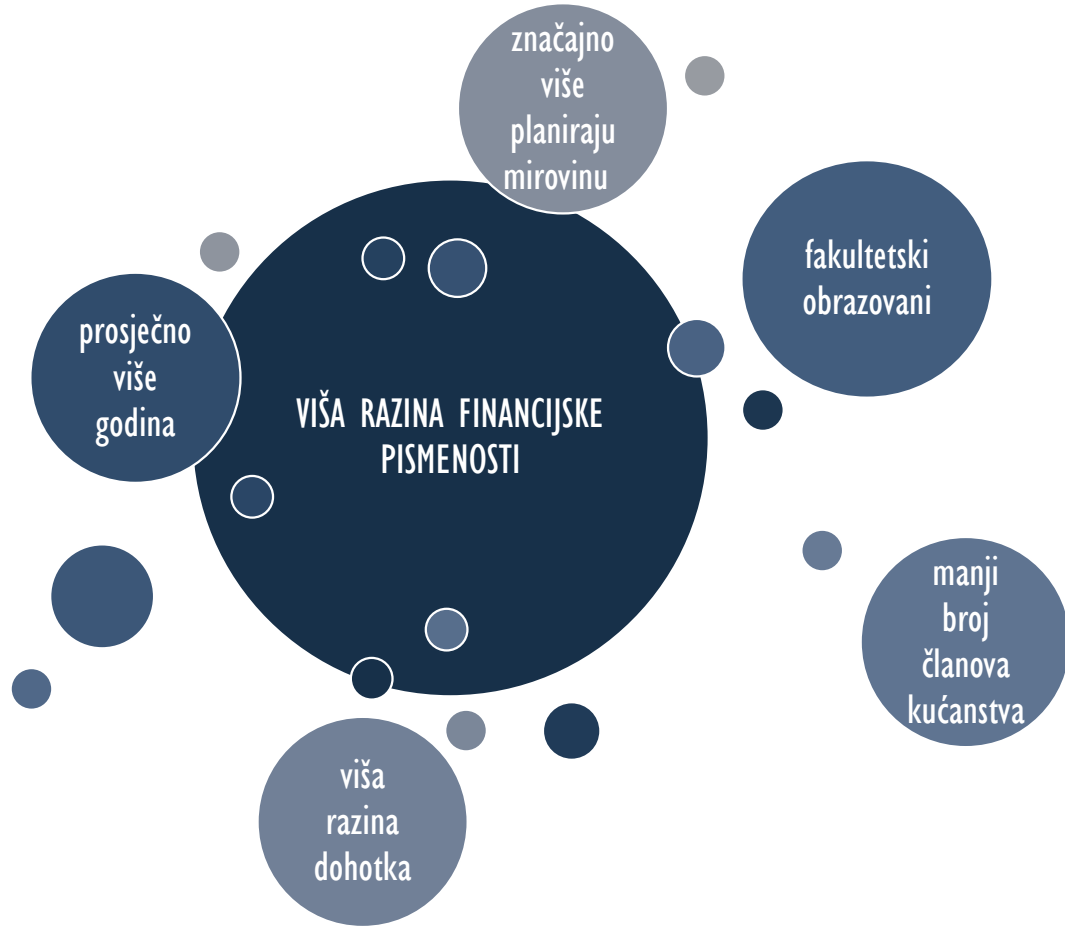
Klaster analizom na osnovu znanja, stavova, bihevioralne kontrole te ponašanja definirane su 2 grupe ljudi:

1. Klaster ima 68 ispitanika - **VIŠA RAZINA FINANCIJSKE PISMENOSTI**
2. Klaster ima 60 ispitanika - **NIŽA RAZINA FINANCIJSKE PISMENOSTI**

	Grupa 1 Više fin. pismeni	Grupa 2 Manje fin. pismeni	F vrijednost
Prosječne godine	42,73	34,88	***
Obrazovanje	3	2	10,423***
Prosječan broj ljudi u kućanstvu	2,76	3,46	7,530***
Prosječni dohodak	14.576,41	9320,59	
Plan za umirovljenje	4,46	2,94	17,671***

Financijska pismenost ispitanika

Financijska pismenost ispitanika

Analiza razlike u klasterima s obzirom na planiranje u razne oblike mirovine pokazala je da financijski pismeni pojedinci značajno više planiraju mirovinu!

Ulažu u dobrovoljno mirovinsko osiguranje

Grupa 1
4,11

Grupa 2
2,63

U planiranju se NE oslanjaju na djecu i druge članove obitelji

Grupa 1
1,76

Grupa 2
2,38

Ulažu u police osiguranja

Grupa 1
3,68

Grupa 2
2,32

Prosječne ocjene pojedine grupe na skali od 1-7)

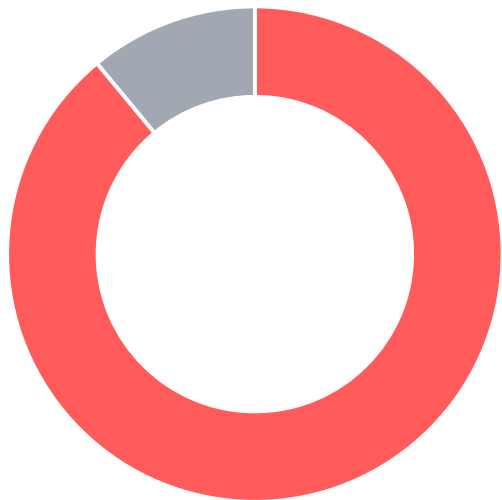
5.

Zaključci

Ocjena sudionika o relevantnosti radionica „Financije za svakoga”

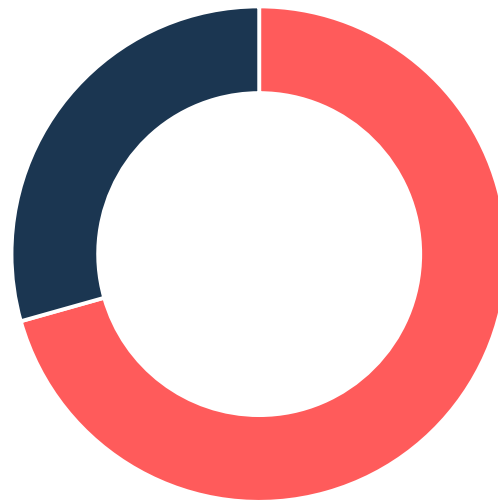
Prosječna ocjena radionica

4,45/5,0

U potpunosti ispunjena očekivanja

70,63%

Komentari i preporuke sudionika radionica „Financije za svakoga”

Da ih bude više i da traju duže, možda u vidu seminara od 2-3 dana i više konkretizirati savjete.

Vrlo poučno. Prije svega pobuđena potreba organiziranja budžeta.

Opismenite nas i na višoj razini, ne samo za početnike već i za starije generacije.

Češće održavati i privući što više ljudi.

Napraviti radionice za različite starosne skupine.

Zadovoljan prezentacijom, osobno više volio da se uskoro ponovi nešto slično.

Napraviti radionicu u nekoliko modula, ubaciti i praktičnije dijelove i možda više diskusije.

Jako dobro objašnjeno. Odlična ideja. Žaloso je jedino da nas druge institucije ne informiraju o ovome. Hvala!

Malo više objasniti osnovne pojmove vezane za marketing i financije zbog mladih ljudi koji nisu imali doticaj s time.

„Biti bogat ne znači samo imati novac.

To znači i razmišljati o načinu na koji živite svoj život. Ako vjerujete da ćete uspjeti, tada i hoćete.”

Hvala vam!
